

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МАЛЯРСТВО»

Освітня програма «Декоративно-прикладне мистецтво»

Освітній рівень «Магістр»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від 12 січня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Малярство»
Викладач (-і)	Якимечко Микола Богданович, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, заслужений діяч мистецтв України
Контактний телефон викладача	(0342) 523135
Е-mail викладача	mykola.yakymchko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, <i>розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри</i> https://odpmr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/ . Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується курсових робіт, індивідуальних творчих завдань.
2. Анотація до курсу	
<p>«Малярство» – невід’ємна частина підготовки студентів освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво» в освоєнні живописної грамоти і має важливий освітньо-виховний вплив на формування художнього смаку і становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва, розвиток його творчих здібностей до художньої та педагогічної діяльності.</p> <p>«Малярство» - одна з найважливіших навчальних дисциплін у системі підготовки художника педагога, яка розвиває вміння реалістично відображати навколишнє середовище малярськими засобами, має необмежені можливості для творчого розвитку студентів і позитивно впливає на формування їх творчих якостей і високої художньої культури.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Малярство» є навчити студента володіти на практиці різними малярськими техніками, виробити навички й уміння, які сприятимуть самостійному виконанню творчих завдань, навчити</p>	

користуватися виражальними засобами образотворчого мистецтва; власне професійно підготувати фахівця з високим рівнем мистецької освіченості та вмінням самостійно і творчо вирішувати завдання художньої і педагогічної діяльності.

Основними цілями вивчення навчальної дисципліни «Малярство» є послідовне формування теоретичних і практичних знань, вмінь, виховання активних творчих якостей педагога-художника; оволодіння знаннями з технології та технік малярства, вміння виконувати творчу авторську роботу: пошук ідеї на стадії компонування, відбір кращого з ескізів, виконання картону в натуральну величину, створення композиції в матеріалі.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність розробляти та керувати проектами.

Спеціальні предметні компетентності (ФК):

- Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образноасоціативну мову при створенні художнього образу.
- Здатність забезпечити захист інтелектуальної власності на твори образотворчого та/або декоративного мистецтва.
- Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.

Програмні результати навчання:

- Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.
- Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.
- Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи
- Володіти базовими методиками захисту інтелектуальної власності; застосовувати правила оформлення прав інтелектуальної власності.
- Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку.
- Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; дотримуватися принципів академічної доброчесності;

узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у мистецьку практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези.

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати:

- різні техніки малярства;
- різні основи для втілення творчого задуму;
- виражальні засоби образотворчого мистецтва;
- про колорит (монохромність, поліхромію, теплохолодність);
- про виразність задуму, ритм в композиції, контраст величин, статику і динаміку, кольоровий нюанс і акцент, тональний контраст і градацію тону, цільність силуету і узагальненість форми;
- відмінність станкової і монументальної мови в образотворчому мистецтві

вміти:

- знайти композиційні вирішення на стадії ескізів, вибрати найкращий;
- визначитися з форматом і виготовити лінійний і тональний картон в натуральну величину;
- зробити кольорові ескізи, вибрати найкращий;
- виготовити кольоровий картон;
- підготувати основу для втілення творчого задуму;
- наклеїти паволоку на дошку (ДВП; ДСП, МДФ), нанести левкас (крейдяний, гіпсовий, змішаний);
- фахово скласти підрамник;
- натягнути полотно;
- дотримуючись технології підготувати клей, проклеїти полотно;
- підготувати і нанести ґрунт (в залежності від завдання: пісний, жирний, емульсійний);
- перевести на кальку рисунок з лінійного або тонального картону;
- перевести рисунок з кальки на підготовлену основу;
- виконати композиції в техніках: сухої і олійної пастелі, жовткової, казеїново-олійної темпері, акрилу, воскової емульсії, холодної енкаустики та багатшарового малярства з поліваріантністю підмальовків;
- зробити відповідну фактуру рельєфною пастою в потрібному місці на площині твору;
- вчасно полакувати завершений твір, зважаючи на технологічні особливості того чи іншого матеріалу;
- застосовувати здобуті теоретичні знання і засвоєні виражальні засоби на практиці;

5. Організація навчання курсу						
Обсяг курсу						
Вид заняття			Загальна кількість годин			
лекції			10			
семінарські заняття / практичні / лабораторні			20			
самостійна робота			60			
Ознаки курсу						
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий			
3	023 «Декоративно-прикладне мистецтво»	2	Вибірковий			
Тематика курсу						
Багатошарове малярство		Кількість год. 90				
		Форма заняття				
		лекції	заняття	сам.роб.		
	д.ф.н.	з.ф.н.	д.ф.н.	з.ф.н.	з.ф.н.	з.ф.н.
Модуль. Багатошарове малярство						
Тема №1. Багатошарове малярство: основи, ґрунти (пісні, емульсійні, жирні), інгредієнти, поліваріантність підмалювків, ізоляційні шари, рельєфні пасти, фактури, покривні лаки		10				
Тема №2. «День і ніч», «Мрія» (вільна тема)				10		30
Тема №3. «Відпочинок», «Жнива» (вільна тема).				10		30
6. Система оцінювання курсу						

Загальна система оцінювання курсу	Виконання завдань кожного модуля оцінюється відповідно до вимог Положення про організацію навчального процесу у «Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» та ECTS за встановленою 100-бальною шкалою.																																																		
Вимоги до письмової (практичної) роботи	<p>Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:</p> <ul style="list-style-type: none"> - своєчасність виконання навчальних завдань; - повний обсяг їх виконання; - якість виконання навчальних завдань; - самостійність виконання; - творчий підхід у виконанні завдань; - ініціативність у навчальній діяльності. 																																																		
Семінарські (практичні) заняття	<p>Впродовж навчального семестру, студент, за виконання передбачених модулем навчальних занять, отримує зазначену кількість балів.</p> <p>Модуль. (II курс, 3семестр)</p> <table border="1" data-bbox="443 985 1313 1444"> <tr> <td>Модулі</td> <td colspan="4">I</td> </tr> <tr> <td>К-сть балів</td> <td colspan="4">50</td> </tr> <tr> <td>Теми</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Лекція</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Практична робота</td> <td></td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Самостійна робота</td> <td></td> <td>2</td> <td>4</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Науково-творча робота</td> <td colspan="4">10</td> </tr> <tr> <td>Поточний контроль</td> <td colspan="4">20</td> </tr> <tr> <td>Підсумковий контроль</td> <td colspan="4">30</td> </tr> <tr> <td>Сума</td> <td colspan="4">100</td> </tr> </table> <p>Підвищити рейтинг навчання можна за рахунок додаткових балів за індивідуальну творчу роботу.</p> <p>Індивідуальна (самостійна, дослідницька, творча) робота максимально оцінюється 30 % від загальної кількості балів, зокрема написання етюдів, створення ескізів композицій – 10 %, створення самостійної творчої роботи -10%, написання наукової статті – 10 %.</p> <p>Міжсесійний перегляд проводиться посередині навчального модуля з метою перевірки якості виконання навчальної програми.</p>	Модулі	I				К-сть балів	50				Теми	1	2	3	4	Лекція					Практична робота		10	10	10	Самостійна робота		2	4	4	Науково-творча робота	10				Поточний контроль	20				Підсумковий контроль	30				Сума	100			
Модулі	I																																																		
К-сть балів	50																																																		
Теми	1	2	3	4																																															
Лекція																																																			
Практична робота		10	10	10																																															
Самостійна робота		2	4	4																																															
Науково-творча робота	10																																																		
Поточний контроль	20																																																		
Підсумковий контроль	30																																																		
Сума	100																																																		
Умови допуску до підсумково	Допуск до підсумкового контролю здійснюється на міжсесійних переглядах колегіально. На перегляд необхідно представити всі види навчально-творчої роботи (академічні																																																		

<p>го контролю</p>	<p>лабораторні завдання, самостійні, індивідуальні, допоміжні накидки, замальовки, етюди, картони).</p> <p>Оцінювання підсумкового контролю (залік, іспит) – 15 – 25 % від загальної кількості балів. Екзамени відбуваються відповідно до навчального плану спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» у 5,6,7 сем. Навчальний процес курсу завершується заліком у 3,4 та 8 семестрах.</p> <p><u>Екзамен проводиться у вигляді перегляду, на якому студенти виставляють для оцінювання весь напрацьований за семестр матеріал за всіма видами навчальної діяльності з навчальної дисципліни «Малярство».</u></p> <p><u>Підсумкова оцінка</u> контролю поточної успішності студента - складається зі складових:</p> <ul style="list-style-type: none"> - систематичність та активність роботи на практичних заняттях; - рівень виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи.
--------------------	---

7. Політика курсу

Письмові роботи:

Планується виконання студентами додаткових декількох видів письмових робіт за темами, винесеними на самостійне опрацювання у програмі навчальної дисципліни та методичних рекомендаціях до її виконання.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у «Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять.

Невиконання елементів модуля без поважної причини відбирає 1-5 балів (залежно від загальної кількості).

Для підвищення рейтингу студент може виконати :

Письмове відновлення пропущених лекцій (1-2 бали за кожний конспект);

Етюд за темою пропущеного заняття (1-2 бали).

8. Рекомендована література

Список рекомендованої літератури:

1. Бергер Э. История развития техники масляной живописи / Э. Бергер. - М. : [б. и.], 1961.
2. Вздорнов Г. Троица Андрея Рублева : антология / Г. Вздорнов. - М. : Искусство, 1989.
3. Виер А. Фресковая и темперная живопись / А. Виер. - М. : Искусство, 1948.

4. Виер А. Материалы и техника монументально-декоративной живописи / А. Виер. - М. : Искусство, 1948.
5. Вазари Д. Жизнеописание наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих / Д. Вазари. - М. : Искусство, 1956.
6. Гренберг Ю. Технология исследования и хранения произведений станковой и настенной живописи / Ю. Гренберг. - М. : Изобразительное искусство, 1987.
7. Девятов М. Сохранность произведений масляной живописи на холсте как результат зависимости между техническими приемами работы художника и особенностями состава грунтов / М. Девятов. - Л. : [б. и.], 1967.
8. Диль Г. Фернан Леже. Серия Мастера современного искусства / Г. Диль. - Будапешт : Корвина, 1985.
9. Жердзицький В. Живопис. Техніка і технологія / В. Жердзицький. - Харків : Колорит, 2006.
10. Жолтовський П. Монументальний живопис на Україні в XVII-XVIII ст. / П. Жолтовський. - К. : [б. в.], 1988.
11. Задорожний Іван-Валентин. Каталог виставки творів. Видання Спілки художників України / Іван-Валентин Задорожний. - К. : [б. в.], 1991.
12. Каганович А. Андрей Мыльников / А. Каганович. - Л. : Художник РСФСР, 1980.
13. Комаров А. Технология материалов стенописи / А. Комаров. - М. : Изобразительное искусство, 1989.
14. Лентовський А. Техніка олійного живопису / А. Лентовський. - К. : [б. в.], 1959.
15. Лоханько В. Художні матеріали і техніка живопису / В. Лоханько. - К. : Мистецтво, 1938.
16. Моисеенко Е. Монографія. - Л. : Аврора, 1975.
17. Никодеми Г. Масляная живопись. Общие сведения. Материалы, техника / Г. Никодеми. - М. : ЭКСМО, 2004.
18. Никодеми Г. Техника живописи / Г. Никодеми. - М. : ЭКСМО, 2003.
19. Овсїйчук В. Українське малярство X-XVIII ст. Проблеми кольору / В. Овсїйчук. - Львів : [б. в.], 1996.
20. Павловский С. Материалы и техника монументально-декоративного искусства / С. Павловский. - М. : Советский художник, 1975.
21. Петрушевскаго О. Краски и живопись. Типография М.М. Стасюлевича / О. Петрушевскаго. - Л. : [б. и.], 1901.
22. Прокопп М. Итальянская живопись XIV века / М. Прокопп. - Будапешт : [б. и.], 1986.
23. Рерберг Ф. Художник о красках / Ф. Рерберг // Огиз-Изогиз. - М. : [б. и.], 1932.
24. Реставрация станковой темперной живописи. - М. : Изобразительное искусство, 1986.
25. Сланский Б. Техника живописи / Б. Сланский. - М. : [б. и.], 1962.

26. Степовик Д. Історія української ікони Х-ХХ ст. / Д. Степовик. - К. [б. в.], 1996.
27. Хвостенко В. Техника энкаустики / В. Хвостенко. - М. : [б. и.], 1956.
28. Ченнини Ч. Трактат о живописи / Ч. Ченнини // Огиз-Изогиз. - М. : [б. и.], 1933
29. Чернышев Н. Техника стальных росписей / Н. Чернышев. - М. : [б. и.], 1930.
30. Шевченко Т. Кобзар / Т. Шевченко. - К. : Дніпро, 2004.
31. Шевченко Т. Поезії / Т. Шевченко. - К. : Веселка, 1991.
32. Эрши А. Живопись интернациональной готики / А. Эрши. - Будапешт : Корвина, 1984.
33. Шмид Г. Техника античной фрески и энкаустики / Г. Шмидт. - М. : [б. и.], 1934.
34. Prokopp M. Lorenzetti, Arkadi / M. Prokopp. - Warszawa : [б. в.], 1985.
35. Prokopp M. Giotto, Arkadi / M. Prokopp. - Warszawa : [б. в.], 1989.
36. Богуслав Сланский. Техника живописи. Издательство Академии художеств СССР, Москва, 1962
37. Готфрид Баммес. Анатомия для художников, 1989
38. Микола Стороженко. Альбом. Київ, Дніпро, 2010
39. Д. И. Киплик. Техника живописи. Москва, "Сварог и К", 2002
40. Ене Барчаи. Анатомия для художников. "Эксмо", 2010
41. Опанас Заливаха. Альбом. Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2016
42. Феодосій Гуменюк: Альбом / Редактор-упорядник А. Маричевська. – Київ: ТОВ «Сіті Прес Компані», 2010
43. Олександр Івахненко. Шевченко, Т. Г. Поезії в 2-х томах (1988)
44. Дубовик О. Живопис. Графіка / - Київ, 2007
45. Віктор Гонтарів. Зоряний віз Віктора Гонтаріва: альбом, "Софія-А", 2006
46. Микола Бідняк. Живопис, графіка. Книга-альбом, «Мистецтво», м. Київ, 2008 р.
47. Юрій Гуменний. Живопис. Альбом. Миколаїв, ПП Шамрай, 2007.
48. Юлія Бородай. Українська емаль. Український письменник, 2013

Викладач _____ М. Б. Якимечко